

УДК 379.85:339.92

В.А. Павлова, Г.О. Горіна

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРІОРИТЕТНИХ ВЕКТОРІВ АДАПТАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ДО УМОВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Обґрунтовано необхідність дослідження пріоритетних напрямів адаптації туристичної галузі України в умовах інтеграційних процесів. Запропоновано логічно-побудовані послідовні етапи, які на підставі застосування специфічних аналітично-методичних прийомів та методів якісного та кількісного аналізу дозволяють ідентифікувати пріоритетні напрями адаптації традиційних секторів туризму до провідних міжнародних стандартів та практик ведення міжнародного туристичного бізнесу. Запропоновано концептуальну модель державно-приватного партнерства у сфері туризму як ефективний механізм забезпечення оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування.

Ключові слова: туристична галузь, ринок туристичних послуг, інтеграція, адаптація, державно-приватне партнерство, міжнародні стандарти ISO, сателітні рахунки індустрії туризму.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Посилення інтеграційних процесів у світовій економіці спонукає до формування безперервного процесу адаптації секторів національного господарства до європейських та міжнародних стандартів менеджменту, виготовлення продукції та надання послуг. Адаптація традиційних секторів туризму до сучасних світових вимог щодо якості послуг є складовою загальнодержавної політики, спрямованої на поступову економічну інтеграцію і поглиблення політичної асоціації України з Європейським Союзом. Необхідність адаптації та модернізації усіх процесів управління актуалізується під впливом ключових положень та принципів інтеграційного процесу, а саме: необхідності впроваджувати соціально-економічні, правові та інституційні реформи; необхідності створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі за допомогою широкої регуляторної адаптації відповідно до прав та зобов'язань, що випливають із членства України у Світовій організації торгівлі; необхідності економічної реструктуризації та модернізації для розвитку торгівлі, інвестицій, заохочення конкуренції, формування сприятливого клімату для економічних відносин; необхідності сприянню енергетичній ефективності та використанню поновлюваних джерел енергії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Посилення інтеграційних процесів в державі підвищує актуальність та активізує дослідження теоретичних та прикладних аспектів розвитку туристичної галузі України в контексті інтеграційних трансформацій та об'єктивної необхідності пристосу-

вання до європейських та міжнародних стандартів менеджменту, виготовлення продукції та надання послуг. Так, розвиток туристичної сфери України в умовах європейської та світової інтеграції досліджено низкою вітчизняних науковців, а саме: А. Алієвою [1], К. Антонюк [2], М. Босовською [3], В. Волошенко [4], Г. Трілленбергом [5], Г. Шевченко [6] та ін. Разом з тим подальшої розробки та дослідження потребують напрями адаптації традиційних секторів ринку туристичних послуг України до провідних міжнародних стандартів та практик ведення туристичного бізнесу в умовах поглиблення інтеграції.

Мета роботи. Обґрунтування пріоритетних напрямів адаптації традиційних секторів туризму України в умовах інтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вихідним підґрунтям модернізації туристичної галузі України в умовах поглиблення інтеграційних процесів є визначення пріоритетних напрямків адаптації її традиційних секторів світових стандартів та практик ведення туристичного бізнесу. Досягнення поставленого завдання можливо здійснити в процесі реалізації логічно побудованих послідовних етапів, застосування специфічних аналітично-методичних прийомів та методів якісного та кількісного аналізу, які дозволяють ідентифікувати пріоритетні напрями адаптації традиційних секторів туризму, враховуючи ключові проблеми, що стримують їх розвиток, потреби та ресурси, необхідні для адаптації та потенційні джерела їх задоволення.

На початковій стадії визначається необхідним здійснити ідентифікацію традиційних секторів туристичного ринку України, що потребують адаптації на підставі аналізу якісних та кількісних показників. Оцінку якісних показників доцільно проводити за допомогою методів експертних оцінок, у арсеналі яких найбільш прийнятними і такими, що задовольняють вимоги поставленого завдання, є індивідуальні методи (метод інтерв'ю, анкетування) та колективні методи (метод комісій, метод Дельфі, метод ПАТЕРН). Оцінку кількісних показників здійснюють за допомогою методів економіко-математичного та статистичного аналізу. Відповідні методи доцільно застосовувати в процесі діагностики ключових проблем, що стримують розвиток традиційних секторів.

Детермінація та діагностика стрижневих проблем, що стримують розвиток традиційних секторів туризму (застаріла матеріально-технічна база об'єктів туристичного обслуговування, переважно низька якість обслуговування, недостатній асортимент послуг, повільний перехід на міжнародними стандартами ISO у сфері туризму, нехтування міжнародними стандартами, які забезпечують сталий розвиток туризму, і рекомендаціями UNWTO щодо системи сателітних рахунків туризму), дає змогу визначити потенційні вектори їх адаптації, які ще потребують подальшого уточнення та узгодження.

Заключною стадією є ідентифікація пріоритетних напрямків адаптації традиційних секторів туризму через діагностику наявних потреб та необхідних ресурсів (фінансово-економічних, організаційних, консультативно-інформаційних та науково-методичних) та потенційних джерел їх задоволення (державний та місцевий бюджети, альтернативні позабюджетні дже-

рела, консультаційна, інформаційна, технічна, науково-методична зовнішня допомога).

Отже, пріоритетними напрямками адаптації традиційних секторів туризму запропоновано визначати: оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування, підвищення якості та стандартів обслуговування, перехід на міжнародні стандарти ISO у сфері туризму, перехід на міжнародні стандарти, які забезпечують сталий розвиток туризму, впровадження рекомендованої UNWTO системи сателітних рахунків туризму.

Визначені напрями є взаємопов'язаними та взаємообумовленими, часткова або повна реалізація кожного з них здійснює мультиплікативний вплив на інші. Реалізація усієї сукупності напрямів дозволить здійснити комплексну реструктуризацію та модернізацію туристичної галузі, покращити якісні характеристики комплексних туристичних продуктів, їх диверсифікованість, підсилити конкурентоспроможність національних виробників туристичних послуг на європейському туристичному просторі.

Оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування можливо здійснити шляхом залучення цільових іноземних інвестицій, співфінансування інноваційних високорентабельних проєктів, приватних національних інвестицій та коштів міжнародних фондів на розбудову інноваційних секторів, а також шляхом розбудови державно-приватного партнерства у сфері туризму і курортів.

Забезпечення адаптації традиційних секторів туризму в умовах поглиблення інтеграційних процесів через оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування на умовах саме державно-приватного партнерства виявляється ефективним механізмом узгодження інтересів державних та приватних партнерів з метою отримання взаємної вигоди та вирішення пріоритетних державних завдань. Все це актуалізує необхідність опрацювання теоретичних та прикладних завдань розробки концептуальної моделі державно-приватного партнерства оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування, основні елементи якої, а саме: мета, суб'єкти, об'єкти, принципи, правові засади, джерела фінансування, напрями реалізації державно-приватного партнерства та порядок прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства та визначення приватного партнера, деталізовано на рис. 1.

Розробка концептуальної моделі державно-приватного партнерства оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування на визначених Законом України «Про державно-приватне партнерство» [7] організаційно-правових засадах взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основних принципах державно-приватного партнерства на договірній основі є складовою впровадження державної політики у сфері туризму та підґрунтям перманентного розвитку ринку туристичних послуг в цілому.

Метою державно-приватного партнерства у сфері туризму є забезпечення оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування за рахунок довгострокового співробітництва та взаємодії держави та суб'єктів ринку туристичних.

Принципи здійснення державно-приватного партнерства у сфері туризму: рівність партнерів перед законом; заборона будь-якої дискримінації

прав партнерів; узгодження інтересів партнерів з метою отримання взаємної вигоди; забезпечення вищої ефективності діяльності, ніж у разі здійснення такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера; незмінність протягом усього строку дії договору; справедливий розподіл ризиків між партнерами; визначення приватного партнера на конкурсних засадах [7].

Правовими засадами державно-приватного партнерства є: Конституція України [8], Цивільний кодекс України [9], Господарський кодекс України [10], Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI [7] та інші законодавчі акти України.

Суб'єктами – державними партнерами державно-приватного партнерства у сфері туризму виступають держава, територіальні громади в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування. Суб'єктами – приватними партнерами є юридичні особи, або фізичні особи-підприємці.

Об'єктами державно-приватного партнерства можуть виступати:

– існуючі, зокрема відтворювані (шляхом реконструкції, модернізації, технічного переоснащення) об'єкти туристичного обслуговування – готелі і подібні засоби тимчасового розміщування; кемпінги та стоянки для житлових автофургонів; ресторани і аналогічні заклади громадського харчування, заклади мобільного харчування; споруди або інфраструктура для пасажирських перевезень на далекі відстані; об'єкти для надання послуг в галузі культури, відпочинку та розваг – театральні та концертні заклади, бібліотеки, музеї, ботанічні сади, зоопарки і природні заповідники, атракціони та тематичні парки; об'єкти для спорту – спортивні споруди, клуби, фітнес-центри; об'єкти з інформаційного обслуговування туристів, екскурсійні бюро;

– створювані або придбані об'єкти туристичного обслуговування в результаті виконання договору.

Джерелами фінансування державно-приватного партнерства оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування можуть виступати фінансові ресурси приватного партнера, запозичені фінансові ресурси, коштів державного та місцевих бюджетів.

Напрями реалізації державно-приватного партнерства оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристичного обслуговування: 1) надання прав управління (користування, експлуатації) об'єктом туристичного обслуговування; 2) придбання, створення (будівництво, реконструкція, модернізація) об'єкта туристичного обслуговування з подальшим управлінням (користуванням, експлуатацією).

Разом з тим передавання існуючих об'єктів, що перебувають у державній або комунальній власності, приватному партнеру не зумовлює перехід права власності на ці об'єкти до приватного партнера та підлягає поверненню державному партнеру після припинення дії договору [7].

Порядок прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства та визначення приватного партнера у сфері туризму доцільно представити п'ятьма змістовними стадіями, а саме:

1) формування пропозиції про здійснення державно-приватного партнерства;

2) аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства з подальшим складанням висновку за результатами аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства та його оприлюднення;

3) ухвалення рішення про здійснення державно-приватного партнерства;

4) визначення приватного партнера на конкурсних засадах відбувається шляхом оголошення про проведення конкурсу, порядок проведення якого встановлюється Кабінетом Міністрів України, та оприлюднення інформації про результати його проведення;

5) укладання договору в рамках державно-приватного партнерства.

Згідно із законодавством України у рамках здійснення державно-приватного партнерства можуть укладатися договори про: концесію на підставі Закону України «Про концесії» від 16.07.1999 р. № 997-XIV [11], управління майном на підставі Закону України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 року № 185-V [12], спільну діяльність та інші договори.

Таким чином, недоцільність приватизації окремих об'єктів туристичного обслуговування державної та комунальної форми власності, які потребують залучення ресурсів приватного сектора для оновлення та модернізації, спонукає до застосування державно-приватного партнерства у цій сфері, керуючись узгодженням інтересів партнерів з метою отримання взаємної вигоди.

Перехід на міжнародні стандарти ISO у сфері туризму, основним з яких є ISO/TC 228 – Туризм та послуги у сфері туризму та суміжних стандартів та *стандарти, які забезпечують сталий розвиток туризму* дозволить забезпечити якомога більш високу ефективність туристичного бізнесу, а саме оптимізувати операції, поліпшити якість продукції, підвищити рівень задоволеності споживачів і збільшити продажі, збільшити продуктивність і конкурентоспроможність, знизити негативний вплив на навколишнє середовище.

З огляду на зазначене державна політика щодо використання міжнародного досвіду зі стандартизації повинна включати два вектори:

– забезпечення прогресивного розвитку національної системи стандартизації шляхом гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими, тобто забезпечення виробників сучасними національними стандартами, якими будуть відповідати міжнародним та європейським вимогам;

– заохочення суб'єктів ринку туристичних послуг до добровільного впровадження в практику господарювання міжнародних стандартів ISO у сфері туризму, а також стандартів, які забезпечують сталий розвиток туризму, а саме: ISO 9000 – Менеджмент якості, ISO 14000 – Екологічний менеджмент, ISO 50001 – Енергетичний менеджмент, ISO 26000 – Соціальна відповідальність, ISO 20121 – Екологічно збалансоване управління заходами.

Міжнародний стандарт ISO/TC 228 – Туризм та послуги у сфері туризму та суміжні стандарти покликані забезпечити стандартизацію термінології і специфікації послуг, пропонованих постачальниками туристичних послуг, включаючи пов'язану з цим діяльність, а також вимоги до об'єктів і облад-

нання, які ними використовуються, з метою забезпечення споживачів та поставальників інформацією для прийняття обґрунтованих рішень.

Впровадження в практику господарювання суб'єктів ринку туристичних послуг низки стандартів, що сприяють забезпеченню стійкого сталого розвитку галузі, дозволить бізнесу сформувати технологічні, економічні та соціальні переваги.

Основну характеристику стандартів, які сприяють забезпеченню сталого розвитку туризму, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика міжнародних стандартів, які сприяють забезпеченню сталого розвитку туризму (складено за даними [13])

№ з/п	Група стандартів	Зміст стандартів
1	ISO 9000 – Менеджмент якості	Стосується різних аспектів управління якістю. ISO 9001: 2008 встановлює вимоги до системи менеджменту якості. ISO 9004 зосереджений на підвищенні ефективності та працездатності системи управління якістю. ISO 9011 надає інструкцію з проведення внутрішнього і зовнішнього аудитів систем менеджменту якості
2	ISO 14000 – Екологічний менеджмент	Стосується різних аспектів екологічного менеджменту, надає практичний інструментарій для компаній і організацій, які прагнуть визначити і контролювати їх вплив на навколишнє середовище і постійно поліпшувати свої екологічні показники
3	ISO 50001 – Енергетичний менеджмент	Заснований на моделі системи менеджменту, спрямованої на розробку політики більш результативного використання енергії, використання даних для більш повного розуміння того, як краще використовувати енергію і для прийняття відповідних рішень, постійне поліпшення енергетичного менеджменту. Застосовується спільно зі стандартами ISO 9001 або ISO 14001, що дозволяє організаціям інтегрувати енергетичний менеджмент в їхні зусилля з підвищення якості
4	ISO 26000 – Соціальна відповідальність	Надає практичний інструментарій для компаній з організації їх діяльності соціально відповідальним чином, що виявляється у прозорій і етичній поведінці, яка сприяє здоров'ю та добробуту суспільства. Надає практичні рекомендації з втілення принципів в ефективні дії з користування передовим досвідом у галузі соціальної відповідальності в глобальному масштабі
5	ISO 20121 – Екологічно збалансоване управління заходами	Призначений для забезпечення позитивного впливу на екологію заходів, починаючи від локальних і закінчуючи мега-заходами, такими як Олімпійські ігри. Заохочує використовувати процесний підхід для управління економічним, екологічним і соціальним впливом
6	ISO 31000 – Менеджмент ризиків	Дозволяє організаціям підвищити ймовірність досягнення цілей, демонструвати високі результати в умовах повної невизначеності, поліпшити виявлення можливостей і загроз, ефективно розподілити і використати ресурси для обробки ризиків. Може служити керівництвом для внутрішніх або зовнішніх програм аудиту

Таким чином, при адаптація традиційних секторів туризму до провідних світових стандартів та практик ведення бізнесу в умовах поглиблення

Рис. 1. Концептуальна модель державно-приватного партнерства у сфері туризму

інтеграційних процесів стандарти ISO є стратегічними інструментами зниження витрат, мінімізації управлінських помилок і збільшення продуктивності та забезпечення сталого розвитку бізнесу.

Введення сателітних рахунків індустрії туризму в систему національних рахунків держави необхідно здійснити з метою забезпечення удосконалення системи статистичної звітності у сфері туризму та курортів, досягнення високого рівня внутрішньої узгодженості статистики туризму із загальною статистичною системою країни, формування можливості визначення вагомості туризму для національної економіки та обсягів туристського споживання, проведення оцінки економічної ефективності туризму для держави, сприяння міжнародної порівнянності та гармонізації національних даних зі статистики туризму [14].

Методологічною базою впровадження сателітних рахунків є Міжнародні рекомендації зі статистики туризму 2008 (International Recommendations for Tourism Statistics 2008 – IRTS 2008) [15] та Рекомендації з методології допоміжних рахунків індустрії туризму (Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008 – TSA: RMF 2008) [16]. Відповідність інтегрованої статистики туризму методам складання макроекономічної статистики в цілому забезпечується шляхом її гармонізації із Системою національних рахунків 2008 (System of National Accounts 2008 – SNA 2008) [17].

Створення допоміжних рахунків туризму шляхом використання TSA: RMF 2008 включає детальний аналіз усіх аспектів попиту на товари та послуги, які можуть бути пов'язані з туризмом, встановлення взаємозв'язку з пропозицією таких товарів і послуг всередині і за межами національної економіки, а так само взаємодія цієї пропозиції (вітчизняного або іноземного походження) з іншими видами економічної діяльності.

Оскільки IRTS 2008 вже забезпечують базу концептуальну узгодженість з іншими статистичними системами, такими як SNA 2008, Керівництво з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції (Balance of Payments and International Investment Position Manual – BPM6) [18], TSA: RMF 2008 ґрунтуються на цій послідовності і забезпечують додатковий ресурс, щоб зв'язати статистику туризму зі стандартними таблицями SNA 2008.

Взаємозв'язок між обома IRTS 2008 і TSA: RMF 2008, а так само вихідні дані, використовувані при складанні статистики, створюють основу для створення, підтримки і поліпшення національних систем статистики туризму.

Висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок. Реалізація запропонованих пріоритетних напрямів адаптації традиційних секторів туризму до провідних світових стандартів та практик ведення бізнесу в умовах поглиблення інтеграційних процесів дозволить забезпечити своєчасну реконструкцію та переоснащення об'єктів туристичного обслуговування, модернізацію туристичної галузі держави в цілому, її перманентне пристосування до світових та європейських умов створення якісного туристичного продукту, стандартів екологічного, енергетично ефективного менеджменту та соціально відповідального ведення бізнесу. Подальші дослідження будуть зосереджені на обґрунтуванні теоретичних та практичних засад формування інноваційних секторів ринку туристичних послуг України.

Список використаних джерел

1. Алієва А.Ю. Стратегічні завдання розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг / А.Ю. Алієва // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2016. – Вип. 1(2). – С. 99–101.
2. Антонюк К.В. Вдосконалення системи державного регулювання інтеграційних процесів у туристичній галузі / К. В. Антонюк // Наука й економіка. – 2014. – Вип. 2. – С. 149–153.
3. Босовська М. В. Інтеграційні процеси в туризмі: теорія та практика розвитку / М. В. Босовська // Вісник ДІТБ. – 2013. – № 17. – С. 129–135.

4. Волошенко В.М. Удосконалення механізмів державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг: українські реалії в контексті європейської інтеграції / В. М. Волошенко // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. Серія : Державне управління. – 2016. – № 2. – С. 93–99.

5. Трілленберг Г. Шляхи поліпшення ринку туристичних послуг України в умовах глобалізації / Г. Трілленберг // Економіка природокористування і охорони довкілля. – 2011. – № 2011. – С. 185–191.

6. Шевченко Г.С. Перспективи європейської інтеграції ринку туристичних послуг України / Г.С. Шевченко, С.Г. Шевченко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.2. – С. 124–130.

7. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

8. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

11. Закону України «Про концесії» від 16.07.1999 р. № 997-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>

12. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 року № 185-V [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185-16>

13. International Organization for Standardization [Електронний ресурс] – Available at: <https://www.iso.org/>

14. Горіна Г.О. Проблематика впровадження методології сателітних рахунків індустрії туризму / Г.О. Горіна // Актуальні проблеми економіки: наук. екон. журн. / Нац. акад. упр. – Київ, 2015. – №13(172). – С. 380–384.

15. International Recommendations for Tourism Statistics 2008 [Electronic resource] // United Nations Publication Sales No. E.08.XVII.28. – 2010. – Available at: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_83rev1e.pdf

16. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008 [Electronic resource] // United Nations Publication Sales No. E.08.XVII.27 – 2010. – Available at: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_80rev1e.pdf

17. System of National Accounts 2008 [Electronic resource] // United Nations Sales No. E.08.XVII.29. – 2009. – Available at: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>

18. Balance of payments and international investment position manual [Electronic resource] // Washington, D.C.: International Monetary Fund. – 2009. – Available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>

References

1. Aliyeva A.Yu. (2016). *Strategic objectives of transborder tourist and recreational market development*. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhhorod University], no. 1(2), pp. 99-101 (In Ukrainian).
2. Antonyuk K.V. (2014). *Improvement of state regulation system of integration processes in the tourism industry*. *Nauka y ekonomika*. [Science and economics], no. 2, pp. 149-153 (In Ukrainian).
3. Bosovs'ka M.V. (2013). *Integration processes in tourism: theory and practice development*. *Visnyk DITB* [Visnyk DITB], no. 17, pp. 129-135 (In Ukrainian).
4. Voloshenko V.M. (2016). Improvement of mechanisms of state control development of the market of recreational services: the Ukrainian realities in the context of European integration. *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrayiny* [Bulletin of the NAPA under the President of Ukraine], no. 2, pp. 93-99 (In Ukrainian).
5. Trillenberh G. (2011). Ways of improving the tourist market of Ukraine in the context of globalization. *Ekonomika pryrodokorystuvannya i okhorony dovkillya*. [Economics of Nature and the Environment], pp. 185-191. (In Ukrainian).
6. Shevchenko G.S., Shevchenko S.G. (2013). The prospects of European integration of market of tourist services in Ukraine. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny* [Scientific Bulletin of Ukrainian National Forestry University], vol. 23.2., pp. 124-130 (In Ukrainian).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010). The Law of Ukraine "On public-private partnership", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (Accessed 08 March 2017).
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996). Constitution of Ukraine, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (Accessed 08 March 2017).
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003). The Civil Code of Ukraine, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Accessed 08 March 2017).
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003). The Economic Code of Ukraine, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed 08 March 2017).
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999). The Law of Ukraine "On Concessions", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14> (Accessed 08 March 2017).
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2006). The Law of Ukraine "On Management of State Property", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185-16> (Accessed 08 March 2017).
13. International Organization for Standardization, available at: <https://www.iso.org/> (Accessed 08 March 2017).
14. Gorina G.O. (2015). Problematic of implementation methodological framework of tourism satellite account. *Aktual'ni problemy ekonomiky* [Actual problems of economics], no. 13(172), pp. 380-384 (In Ukrainian).
15. International Recommendations for Tourism Statistics 2008 (2010), available at: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_83rev1e.pdf (Accessed 08 March 2017).

16. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008 (2010), available at: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_80rev1e.pdf (Accessed 08 March 2017).

17. System of National Accounts 2008 (2009), available at: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf> (Accessed 08 March 2017).

18. Balance of payments and international investment position manual (2009), available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf> (Accessed 08 March 2017).

Обоснована необхідність дослідження пріоритетних напрямів адаптації туристическої отрасли України в умовах інтеграційних процесів. Предложено послідовальні етапи, котрі на основі застосування специфічних аналітико-методических прийомів і методів якісного і кількісного аналізу дозволяють ідентифікувати пріоритетні напрямки адаптації традиційних секторів туризму к ведущим міжнародним стандартам і практикам ведення міжнародного туристического бізнесу. Предложена концептуальна модель державно-частного партнерства в сфері туризму як ефективний механізм забезпечення оновлення матеріально-технічної бази об'єктів туристического обслуговування.

Ключевые слова: туристическая отрасль, рынок туристических услуг, интеграция, адаптация, державно-частное партнерство, міжнародні стандарти ISO, сателітні рахунки індустрії туризму.

The necessity of researching priority directions of adaptation of the Ukrainian tourism industry under the conditions of integration processes is substantiated. Sequential stages that are based on the application of specific analytical and methodical methods and methods of qualitative and quantitative analysis and allow to identify priority areas for adaptation of traditional tourism sectors have been proposed. A conceptual model of public-private partnership in the sphere of tourism as an effective mechanism for ensuring the renovation of the material base of tourist service facilities has been proposed.

Key words: tourism industry, tourism services market, integration, adaptation, public-private partnership, international standards, tourism satellite accounts.

Одержано 28.10.2016